

Päiväys/Datum

30.04.2024

Dnro/Dnr

TRAFICOM/155645/05.00.29.00/2024

Viite/Referens

Julkisen palvelun velvoitteen asettaminen lentoliikenteeseen yhteysvälille Pori - Helsinki

Viranomainen

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom (jatkossa Traficom)

Toimivalta ja lainsäädäntö

Lain liikenteen palveluista (320/2017) 172 §:n mukaan lentoliikenneasetuksen 16 artiklassa tarkoitetun julkisen palveluvelvoitteen asettamisesta päättää Liikenne- ja viestintävirasto. Virasto voi asettaa lentoliikenneasetuksen mukaisia rajoituksia julkisen palveluvelvoitteen piiriin kuuluvalla reitillä, jos rajoitukset ovat tarpeen liikennöinnin turvaamiseksi reitillä.

Lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1008/2008, jäljempänä "lentoliikenneasetus", 16 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltio voi neuvoteltuaan muiden asianomaisten jäsenvaltioiden kanssa ja ilmoitettuaan tästä komissiolle, asianomaisille lentoasemille ja kyseistä reittiä liikennöiville lentoliikenteen harjoittajille, asettaa julkisen palvelun velvoitteen säännölliselle lentoliikenteelle yhteisössä sijaitsevan lentoaseman ja kyseisen jäsenvaltion alueella sijaitsevan, syrjäistä tai kehitysalueella palvelevan lentoaseman väliselle reitille taikka vähäliikenteiselle reitille sen alueella sijaitsevalle lentoasemalle, jos tällaista reittiä pidetään ehdottoman tärkeänä lentoaseman liikennöintialueen taloudelliselle ja sosiaaliselle kehitykselle.

Tällainen velvoite saadaan asettaa vain sikäli kuin tämä on tarpeen sen varmistamiseksi, että säännöllinen lentoliikenne tuolla reitillä täyttää sellaiset jatkuvuutta, säännöllisyyttä, hinnoittelua tai vähimmäiskapasiteettia koskevat vahvistetut vähimmäisvaatimukset, joita liikenteenharjoittajat eivät täyttäisi, jos ne ottaisivat huomioon yksinomaan kaupalliset etunsa.

Saman artiklan kohdan kolme mukaan asianomaisten jäsenvaltioiden on arvioitava suunnitellun julkisen palvelun velvoitteen tarve ja riittävyys ottaen huomioon

a) suunnitellun velvoitteen oikeasuhteisuus kyseisen alueen taloudellisiin kehitystarpeisiin nähden;

b) mahdollisuus käyttää muita liikennemuotoja sekä se, kuinka hyvin nämä liikennemuodot vastaavat kyseessä olevia liikennetarpeita erityisesti siinä

tapauksessa, että suunnitellulla reitillä harjoitetaan jo rautatieliikennettä, jota käyttäen matkustusaika on alle kolme tuntia ja jonka tiheys ja yhteydet ovat riittävät ja ajoitus sopiva;

c) lentohinnat ja ehdot, joita käyttäjille voidaan tarjota;

d) kaikkien kyseistä reittiä liikennöivien tai sillä liikennöintiä suunnittelevien lentoliikenteen harjoittajien toiminnan yhteisvaikutus.

Asian tausta

Liikennevirasto asetti 12.11.2018 lentoliikenneasetuksen tarkoittaman julkisen palveluvelvoitteen Porin ja Helsingin väliselle yhteydelle. Velvoite oli voimassa ajalla 1.8.2019 - 23.12.2022. Päätöksen ehtoina olivat, että liikenne kilpailutetaan EU:n lentoliikenneasetuksessa mainitulla tavalla ja Porin kaupungin Liikennevirastolle kertomin edellytyksin sekä että kaupunki vastaa liikenteen julkisesta tuesta. Traficom asetti uuden palveluvelvoitteen välille 7.10.2022. Päätöksen mukaisesti tämä velvoite on voimassa ajalla 1.1.2023- 31.12.2024. Päätöksen ehtona on ollut niin ikään, että kilpailutus toteutetaan lentoliikenneasetuksen säännösten mukaisesti.

Hallituksen syksyn 2023 budjettiriihen pöytäkirjamerkinnöissä 19.9.2023 on todettu seuraavasti: Hallitus kehittää Suomen sisäistä lentoliikennettä ensisijaisesti markkinaehtoisesti samalla turvaten huoltovarmuuden, vientiteollisuuden ja matkailun kannalta tärkeät lentoyhteydet. Hallitus turvaa ostopalveluliikenteellä maakuntalennot vuoden 2026 maaliskuun loppuun saakka. Ostopalveluliikennettä jatketaan seuraavissa lentoasemien lentoyhteyksissä: Joensuu, Jyväskylä, Kajaani, Kemi-Tornio, Kokkola-Pietarsaari. Valtio varaa rahoituksen Savonlinnan mallin mukaiseen lentoliikenteen järjestämiseen Porille vuodeksi 2025 mahdollisen uuden kilpailutuksen yhteydessä.

Porin kaupunginvaltuusto on 5.2.2024 tekemällään päätöksellä sitoutunut yhteisen reittilentoliikenteen kilpailutuksen toteuttamiseen Traficomin kanssa. Porin kaupunki on niin ikään varannut hankinnalle vuosille 2025-2027 tarvittavat määrärahat.

Kaupunki on teettänyt aiemmin selvityksen, jonka mukaan yhteysväli täyttää lentoliikenneasetuksen 16 artiklan 3 kohdan edellytykset julkisen palveluvelvoitteen asettamisesta. Selvityksen mukaan edellytykset täyttyvät.

Päätös

Traficom asettaa julkisen palveluvelvoitteen lentoliikenneasetuksen 16 artiklan tarkoittamalla tavalla yhteysväleille Pori - Helsinki.

Velvoitteen voimaantulo

Velvoite on voimassa ajalla **1.1.2025-27.3.2027** (*optio-aika 28.3.2027-27.2.2028*).

Perustelut

Matka-aika muilla liikennevälineillä kuin lentokoneella välillä Pori-Helsinki ylittää kolme tuntia. Porin kaupunki on teettänyt aiemmin selvityksen siitä, että Pori paikkakuntana täyttää lentoliikenneasetuksen edellytykset. Lentoliikenteen merkitys alueen elinkeinoelämälle on selvityksen mukaan merkittävä ja lentoliikenteellä on

tärkeä merkitys alueen sosiaaliselle ja taloudelliselle kehitykselle sekä elinkeinoelämälle. Erityisen tärkeitä ovat jatkolentoyhteydet Eurooppaan ja Aasiaan. Reittiä voidaan pitää välttämättömänä alueen saavutettavuuden näkökulmasta.

Jos yksikään lentoliikenteen harjoittaja ei ole osoittanut kahden kuukauden eli 61 vuorokauden kuluessa siitä kun julkisen palvelun velvoite on julkaistu virallisessa lehdessä olevansa aloittamassa kestävää säännöllistä lentoliikennettä tälle reitille joko suoraan tai mahdollisen lentoasemien välisen välilaskupaikan kautta asetetun julkisen palvelun velvoitteen mukaisesti, Suomen valtio saa rajoittaa pääsyn säännölliseen lentoliikenteeseen tällä reitillä vain yhteen yhteisön lentoliikenteen harjoittajaan tässä velvoitteessa määritellyksi ajaksi, jonka jälkeen tilannetta tarkastellaan uudestaan.

Julkisen palveluvelvoitteen sisältö

Lentoyhteyksien vähimmäismäärä

Yhteyksien vähimmäismäärän Porin ja Helsingin välillä on oltava 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti vähintään kaksi päivittäistä edestakaista vuoroa arkipäivisin maanantaista perjantaihin lukuun ottamatta arkipäiviä, yleisiä vapaapäiviä ja niiden välissä olevia yksittäisiä arkipäiviä. Edellä mainittujen vuorojen lisäksi on mahdollisuus liikennöidä erillisiä lisävuoroja muutoin erikseen sovittavalla tavalla kysynnän mukaan.

Velvoite ei ole voimassa kunkin vuoden kesä-elokuussa noin kuuden viikon kesätauon aikana.

Paikkamäärä ja matkatavarat

Lentokoneen paikkamäärän on oltava vähintään 29/suunta. Lennoilla matkustajan tulee saada kuljettaa veloitusetta matkan kestosta riippumatta 20 kg kuljetettavaksi jätettävää matkatavaraa ja 8 kg käsimatkatavaraa.

Lippujen hinnat ja lipunmyynti

Yhdensuuntainen Porin ja Helsingin välinen lippu saa maksaa kaikkine veroineen ja maksuineen enintään 250 euroa ja edestakainen lippu saa maksaa enintään 400 euroa. Hinnan tulee sisältää kaikki Helsinki-Vantaan lentokentän ja kohdelentokenttien yhtiöltä veloittamat maksut, mutta eivät sisällä näiden viranomaisten näiltä lentokentiltä lähteviltä lentomatkustajilta suoraan kerättyjä maksuja. Mahdolliset hallinnolliset maksut sisältyvät myös hintaan.

Liikenteenharjoittajan on sovittava julkisen palvelun velvoitteen reittiä koskevasta Interline-järjestelystä vähintään yhden sellaisen liikenteenharjoittajan kanssa, jolla tai jonka kumppanilla tai alliansilla on viikoittain jatkolentoja Helsinki-Vantaalta vähintään kahteen Euroopan kohteeseen.

Interline-sopimuksessa on oltava samat tai vastaavat ehdot, ja reitin lennoista perittäviin hintoihin on sovellettava kansainvälisten määräysten mukaista määräsuhtejärjestelmää. Liikenteenharjoittajan on tehtävä Interline-sopimus kaikkien sitä haluavien kanssa samoin tai vastaavin ehdoin. Porin kaupungilla on oikeus saada valvontaa varten liikenteen harjoittajalta tarpeelliset Interline-sopimuksia ja niiden ehtoja koskevat tiedot.

Lentoliikenteen harjoittajalla tulee olla käytössään kansainvälinen, Suomessa voimassa oleva paikanvaraus- ja lipunkirjoitusjärjestelmä sekä IATA-interlinesopimus, johon sisältyy jatkoyhteyden läpihinnoittelu ja matkatavaroiden jatkoselvitys. Tiedot lippujen hinnoista ja liikenteen aikataulusta on oltava kansainvälisessä paikanvaraus- ja lipunkirjoitusjärjestelmässä.

Lentojen myynnissä on käytettävä vähintään yhtä tietokonepohjaista paikanvarausjärjestelmää.

Lentokenttäoperaattori Finavia Oyj:n asettamat vaatimukset

Lentoyhtiön tulee hyväksyä ja sopia kaikista lentokenttäoperaattori Finavia Oyj:n palveluehdoista viimeistään 30 vuorokautta ennen liikenteen aloittamista.

Lentoasemien lähestymisvaatimukset (ICAO Performance Based Navigation)

RNAV STAR tai RNAV SID-menetelmien käyttäminen edellyttää RNAV 1 -kelpoisuutta ja sensoreista ainoastaan GNSS on tuettuna. Helsinki-Vantaan lähestymisalueella on RNAV STAR-menetelmissä myös DME/DME-toiminto tuettuna.

Kaikki lähestymismenetelmät PBN-toimintaympäristössä edellyttävät RNP APCH -kelpoisuutta mukaan lukien ILS ja LOC-menetelmät, koska niissä alku-, väli- ja keskeytetty lähestyminen perustuvat RNP-toiminnallisuuden hyödyntämiseen. APV Baro-VNAV-lähestyminen LNAV/VNAV-minimiin edellyttää lisäksi APV Baro-VNAV -kelpoisuutta APV SBAS-lähestyminen LPV-minimiin edellyttää SBAS-vastaanotinta ja -kelpoisuutta.

Päätöksen kohteena olevalla Porin lentoasemalle ja lentoasemalta toimiminen edellyttää vähintään RNP APCH -kyvykkyyttä ja -kelpoisuutta. Operaattorin on sitouduttava tarvittaessa investoimaan lentokoneeseen siten, että se täyttää vaaditut ominaisuudet määräaikaan mennessä.

Lisätietoja: <https://www.ais.fi/ais/aip/fi/index.htm>

Palvelun jatkuvuus

Liikenteen harjoittaminen kyseisellä reitillä edellä mainittuja julkisen palvelun velvoitteita noudattamatta voi johtaa hallinnollisiin tai oikeudellisiin seuraamuksiin.

Matkustajapalvelu ja toimintarajoitteisten henkilöiden mahdollisuudet käyttää palvelua

Liikenteenharjoittajan on varmistettava, että Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 säännöksiä noudatetaan. Kyseinen asetus koskee matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämiseen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen myöhästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevia yhteisiä sääntöjä.

Liikenteenharjoittajan on varmistettava, että vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1107/2006 säännöksiä toteutetaan lentoliikennepalvelun tuottamisessa.

Sovelletut lainkohdat

1. Lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1008/2008 16 artikla

2. Laki liikenteen palveluista (320/2017) 172 §

Lisätietojen antaja

Meeri Niinisalo, meeri.niinisalo@traficom.fi

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 30.4.2024. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficom:n kirjaamosta.

Pentinsaari Pietari
Eklund Pipsa

Liitteet

Oikaisuvaatimusohje